

Finnish Association for Infant Mental Health – Pirpana ry
Jäsenkirje 1/2008

Puheenjohtaja Merja-Maaria Turusen tervehdys

Tervetuloa vuosi 2008 !

Vuosi on vaihtunut, monet ovat pitäneet lomia ja lumi valaisee maisemaa luoden talven tuntua. Syksy olikin pimeä ja pitkä, lämmin ja kostea. Ruusut kukkivat puutarhassa vielä loppiaisaattona. En ole moista kokenut. Ilmaston lämpenemistä vai vain tilastojen oikku? Ympäristön olosuhteet on elämisen kannalta niin keskeinen tekijä ettei sitä tule ajatelleeksi, kun suuret muutokset tapahtuvat yleensä hitaasti. Yhden sukupolven aikana on kuitenkin luonnossamme tapahtunut niin paljon vaurioitumista, että pysähtyessämme tajuamme sen kaikki.

Myös pienten lasten mielenterveyden ja varhaisten vuorovaikutussuhteiden kohdalla tapahtuu koko ajan suuria muutoksia. Siirtyminen maatalousvaltaisuudesta ja käsin tekemisestä tavaroiden ja palveluiden tuottamiseen teollisesti ja kaupallisesti on ajallisesti lyhyt, mutta merkityksellisesti suuri loikka. Naisen asema ja vanhemmuuden uudet muodot ja toteuttajat ovat lasten kasvuympäristöön keskeisesti vaikuttavat muutokset, jotka ovat tapahtuneet hyvin nopeasti. Tutkimus muutosten vaikutuksista lasten kehitykseen ja elämään on vasta aivan alussa. Tuo tutkimus on myös seurauksiltaan myös poliittista – aikuisten ja työelämän ratkaisujen vaikutus lapseen ei aina ole suunnittelussa keskiössä. Lapsen tarpeista puhuminen herättää monesti vahvoja reaktioita, kun aikuiset perustelevat erilaisia näkemyksiään. On kuitenkin tärkeää, että uskallamme havainnoida ja kertoa havainnoistamme, vaikka asiantuntijoina emme voikaan aina olla halvimman ja suurimman tuotannon puolesta puhujia.

Pirpanan koulutuspäivillä on helmikuussa mahdollisuus nähdä ympäristön vaikutus lapseen. Venäjä on maa, jossa on ollut suuria murroksia ja lasten kehitysympäristöissä on suuria eroja. Köyhyyttä on vielä paljon ja palvelujen resurssit osin niukat, osin vanhakantaiset. Toisaalta on paljon lämpöä ja välittämistä ja lapsia myös arvostetaan.

Pietari on lähellä Suomea ja WAIMH:ssa Pirpana on lupautunut rakentamaan yhteistyötä sinne päin. Nyt on ainutlaatuinen tilaisuus nähdä varhaisen vuorovaikutuksen ja toisaalta sen puutteen vaikutus lapsen elämään. Psykologi Tanja Morozova ja lastenneurologi Slava Dovbnoy ovat tehneet jo useiden vuosien ajan työtä lisätäkseen tietoa varhaisen vuorovaikutuksen merkityksestä. He ovat kouluttaneet lasten kanssa työskenteleviä sekä Pietarissa että Kazantsakisissa. Heidän filminsä on esitetty Oxfordissa ja Firenzessa paljon nähneet Unicefin työntekijät kokivat filmin voimakkaasti ja toivoivat sen käyttöä myös Unicefin materiaalissa. Filmi kuvaa kahden vuoden ajalta muutamien lapsen elämää ja kehitystä, puhuttelevasti ja hienotunteisesti. Se kertoo myös yhden äidin sinnikkään tarinan vuorovaikutuksen mahdollistamiseksi. Filmissä on englanninkielinen tekstitys, joten sitä voi seurata erittäin hyvin. Tärkeämpää kuin mitä sanotaan on se mitä lasten kasvoilta ja käyttäytymisestä näkyy, se on vastaansanomattoman aitoa ja puhuttelevaa. Upea filmi, joka on teknisesti hieno, BBC:n kuvaaja työsti filmiä kahden vuoden ajan, kuvausmateriaalia on yli sata tuntia. Laatu ja asiaan paneutuminen myös näkyy.

Tulkaa kaikki katsomaan ja kokemaan! Filmin tekijät puhuvat englantia ja kertovat kokemuksistaan ja vastaavat kysymyksiin.

Koulutuspäivät ovat Vantaalla maanantaina 11.2.

Hallituksen jäsenten esittely: vuorossa Anna Suutarla

Tervehdys hyvät pirpanalaiset!

Olen Anna Suutarla ja Pirpanan uuden johtokunnan jäsen. Koulutustaustaltani olen terveydenhoitaja ja terveystieteiden maisteri. Opiskelin Jyväskylän yliopistossa pääaineenani terveyskasvatusta ja terveyden edistämistä.

Työkokemusta minulla on terveydenhoitajana kouluterveydenhuollosta, lastenneuvolasta ja aikuisten avosairaanhoidosta, jonkin verran myös sairaalatöistä. Viimeisimmät työkokemukseni ovat erilaisista lasten ja perheiden mielenterveyden edistämisen ja varhaisen tuen projektitöistä. Viimeksi (2003-2006) olen toiminut Mannerheimin Lastensuojeluliitossa suunnittelijana Joka kodin konstit -projektissa, jossa valmistimme nettisivuston Tukea vanhemmille. Sivusto sisältää mm. tietotekstejä, työkirjoja ja vanhemmuuden itsearvioinnin. Käy katsomassa www.mll.fi !

Tällä hetkellä olen 10-, 6- ja 1½ -vuotiaiden lasteni kotiäitinä. Pirpana-arki on siis vahvasti omaa arkeani: yöheräämisiä, hiekkaisia kurahousuja, yksikärtistä ruoanlaittoa, harrastuksiin ja eskariin kускаamista, vaipan vaihtoa, läksyjen kuulustelua, sylittelyä ja sovittelua, riemua ja raivoa, lohtua ja lystiä, arjen rutiineja. Eri elämänvaiheilla on omat haasteensa, koettelevuutensa ja ilonsa. Juuri nyt tuntuu antoisalta saada olla kotiäitinä. Elämän tarkoitusta ja mielekkyyttä ei tarvitse pohtia, se on koko ajan vahvasti läsnä, tässä ja nyt.

Veikeää on kolmannen kanssa ollut seurata sitä millaista on kasvaa sisarusparven pienimpänä. Lapsi saa heti syntymästään tunteen isompaan laumaan kuulumisesta ja tuntuu pääsääntöisesti nauttivan siitä; yhdessä on hyvä kasvaa. Pieni ihailee isompiaan ja haluaa kuulua porukkaan. Sisarusten temput naurattavat ja on ihan mahtavaa saada siskot nauramaan – vaikka lastaamalla mehumuki nakinpaloja täyteen, tarjoilemalla sitä siskoille ja sitten kaatamalla koko herkku lattialle!

Sanotaan, että vanhemmat ja heidän parisuhteensa muodostavat lapsen todellisen kodin, mutta kyllä sen tekevät myös jo olemassa olevat sisarukset ja suhde heihin. Vahvasti tuntuu siltä, että pieni luo jo varhain oman kiintymyssuhteensa kaikkiin eri perheenjäseniin.

Sisarusten välit värittävätkin koko perheen tunneilmastoa – ja päinvastoin. Joka kodin konstit -projektissa kysyimme 165 ns. tavallisen perheen vanhemmalta mikä heitä eniten lapsiperheen arjessa ihastuttaa ja vihastuttaa, mihin toivoisivat nettisivustomuotoisen oma-apuvälineen kautta tukea. Yksi kärkipään ärtymyksen ja uupumuksen aihe oli sisarusten väliset riidat. Jatkuva huuto, piikittely ja hännääminen raivostuttavat. On haastaavaa tietää milloin ja millä tavalla puuttua, etenkin kun oma kiukku ja väsymys nousevat pintaan: ”Tappelevatko kenenkään muun lapset näin paljon!?” Kuinka ennaltaehkäistä riitoja tai opettaa rakentavia tapoja kohdata väistämättömiä kiukun tunteita? Kuinka riittää kaikille? Kuinka kohdata oma ärtymys? Jokainen lapsi ja uusi ikävaihe haastaa vanhempia eri tavoin. Tasapuolisuuden arvioiminen ei ole aina helppoa.

Kaikki lapsemme ovat eläneet erilaisen vauvaelämän: esikoinen oli aikuisten huomion keskipiste, keskimäinen pääsi heti myös lasten maailmaan isosiskon hoivan myötä ja kuopus syntyi joukon jatkoksi valmiin lapsiperheen kuvioihin. Isommat sisaret ovat meillä useamman vuoden pikkuveljeään vanhempia ja se antaa oman leimansa heidän suhteisiinsa. Kun vanhemmat eivät ole paikalla, pieni turvaa sisaruksiinsa. Se on antoisaa puolin ja toisin. Kun isosisko nukuttaa pikkuveljen kädestä kiinni pitäen, se on molemmille tähtihetki. Tai kun keskimäinen opettaa

pikkuiselle sanoja kirjan kuvista, kannustaa ja kehuu, oppimisen ja opettamisen ilo on käsin kosketeltavaa. Millä tavoin asema sisarusarjassa muovaakaan kunkin lapsen persoonaa?

Kun isommat sisarukset ovat tukkanuottasilla, pikkuveli seuraa tarkasti pelin kulkua ja sääntöjä. Toisinaan pikkuveli on isommista rasittava riiviö, joka pilaa kaiken. Isommat ovat mustasukkaisia vanhempien huomiosta tai toisaalta siitä, jos toinen leikkii pienimmän kanssa. Ei ole kuitenkaan hellyttävämpää näkyä kuin koko kolmikko nauttimassa toistensa seurasta, saamassa ja antamassa yhteiseen tiimiin. Tämän yhteen kuulumisen tunteen toivoisi kantavan heitä läpi koko elämän. Yhteen taitavat lopulta hitsata niin riidat kuin rakkauskin. Riidoissa opitaan myös tärkeitä elämän taitoja – niin uuvuttavalta kuin niiden kohtaaminen meistä vanhemmista välillä tuntuukin.

Vapauttavaa on, jos lähimmissä ihmissuhteissa voi ilmaista kaikki tunteensa, myös ne ikävät ja vaikeat. Viimeisissä Mediuutisissa (5/2008) kerrottiin Michiganin yliopiston psykologian laitoksella tehdystä tutkimuksesta, jossa todettiin 17 vuoden seurannan perusteella, että pariskunnat, joissa toinen tai molemmat osapuolet tuovat ilmi avoimesti sekä positiiviset että negatiiviset tunteensa, elävät todennäköisesti pidempään kuin ne parit, jotka pitävät harmit sisällään. Sitä lehtijuttu ei kuitenkaan kertonut, oliko elämä myös onnellisempaa...!

Toivotan teille kaikille voimia, onnea ja iloa haasteisiin tänä vuonna! Nähdään Pirpanan elokuvaseminaarissa 11.2.

Anna

Tärkeitä Pirpana-päivämääriä. Merkitse allakkaasi!

11.2.2008 klo 12-16, Myyrmäen sosiaali- ja terveyskeskuksen auditoriossa, Jönsaksentie 4, Vantaa. Elokuvaseminaari ”Kiintymyssuhdetarinoita”. Tervetuloa kuulemaan, katsomaan ja jakamaan ajatuksia kiintymyssuhteen merkityksestä! Päivän elokuvat johdattelevat pohtimaan erityisesti haavoittavissa oloissa elävien lasten ja perheiden tilanteita.

HUOM! Muutos aiempaan: Pirpanan vuosikokousta ei pidetä 15.5. kuten aiemmin ilmoitettiin. Uusi aika ja paikka ilmoitetaan myöhemmin.

15.9.2008 Yokohama sushi-lajitelma

Maailmankongressissa on usein niin paljon kiinnostavaa tarjontaa, että kotimaisiin ansiokkaiisiin projekteihin ei jää tarpeeksi aikaa tutustua. Siksi se ansaitsee oman ajan ja oman tilan, jolloin voimme jakaa toinen toisillemme ja verkottua. Pariisin kongressin jälkeen järjestyi ilahduttavan runsas jälkikongressi Helsingissä otsikolla "Buffet Parisienne". Tuolloin päätimme, että siitä tehdään perinne. Laita allakkaasi ylös päivämäärä 15.9, jolloin tutustutaan "Yokohaman sushi-lajitelmaan".

